

Ruotsinsuomalaisien valtuuskunnan julkilausuma juhluvuonna 2020

Ruotsinsuomalaiset ovat Ruotsin ja Pohjoismaiden suurin kansallinen vähemmistö. Ruotsinsuomalaisien valtuuskunta (Valtuuskunta) on 20 vuoden ajan nostanut esiin vähemmistön oikeuksia ja enemmistön velvollisuuksia sekä levittänyt tietoa vähemmistöstä.

Ruotsinsuomalaisille ajankohtaisia selvityksiä ovat

Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60),

Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering (SOU 2017:91),

Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27).

Valtuuskunta suhtautuu erittäin myönteisesti Kielen ja kansanperinteen laitoksen toimintasuunnitelmaan, varsinkin ehdotukseen lisärahoituksesta kunnille ja päämiehille, jotka järjestävät kaksikielistä opetusta (Ku2019/01339/CSM).

Valtuuskunta painottaa erityisesti että:

1. Ruotsin tulisi mahdollistaa vähemmistökielen säilyminen ja opetus suomen kielellä.

Tällä hetkellä vastuu opetuksesta on vähemmistöllä itsellään. Opetusta annetaan mm. ruotsinsuomalaisissa vapaakouluissa. Ruotsinsuomalaiset koulut ovat alirahoitettuja ja jos selvityksen *En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning* (SOU 2020:28) ehdotukset toteutetaan, ruotsinsuomalainen ja kaksikielinen opetus ovat vaarassa ehtyä.

Ruotsissa tarvitaan kantavia rakenteita ja toimivia käytännön ratkaisuja vähemmistökielisen opetuksen tasavertaistamiseksi. Tämä merkitsee aktiivisia tekoja koulutoimessa ja oikeudenmukaisia resursseja ruotsinsuomalaisille vapaakouluille. Vähemmistötiedon tulisi myös olla osa Ruotsin opettajakoulutusta.

2. Ruotsin tulee kunnioittaa kieltä ihmisoikeutena ja kieli on otettava syrjintäperusteeksi.

Asenne suomen kieltä kohtaan on muuttunut myönteiseen suuntaan viimeisten vuosikymmenien aikana. Kouluvirastoon tulleet ilmoitukset, joiden mukaan oppilaita on kielletty puhumasta suomea kouluaikana, kielivät kuitenkin siitä, että vielä on paljon työtä jäljellä.

Suomen kieli on nähtävä oikeutena ja resurssina. Kieli on ihmisoikeus ja on tärkeää, että kieli on myös syrjintäperuste.

3. Suomenkielisen henkilökunnan tarve on suuri

Vähemmistökielisen henkilökunnan tarve on suuri niin kunnissa kuin hoiva-alallakin. Kielikoulutusta tarvitaan siten myös julkisen alan ammattityöntekijöille. Koulutusta voidaan järjestää esimerkiksi jo olemassa olevan aikuiskoulutuksen kautta. Opettajien koulutus kielen elvyttämistarpeisiin on edelleen puutteellinen. Eri ikäryhmien tarpeet ja mahdollisuudet vähemmistökielensä kehittämiseen on mahdollistettava ja turvattava.

4. Suomen kielen kielikeskuksia tarvitaan

Valtuuskunta painottaa edelleen kielikeskusten perustamisen tärkeyttä Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitoksen toimintasuunnitelman ehdotusten mukaisesti.

Suomen kieli Ruotsissa vaatii useita aloitteita: kielen elvytystä, statusta kohottavia toimenpiteitä sekä tukea ja käytännössä toimivia rakenteita.

Kielikeskukset voisivat pitkällä tähtäimellä parantaa kielen statusta ja vaikuttaa myönteisesti suomen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin kehittämiseen.

Enemmistön ja vähemmistön tulee saada mahdollisuus syventää osaamistaan kansallisesta vähemmistöstä ja sen kulttuurista.

Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta pitää yllä mainittujen selvitysten tahtotilaa myönteisenä. Samalla valtuuskunta näkee, kuinka paljon resursseja ehdotetut toimenpiteet vaativat. Haasteet, jotka olemme nostaneet esiin, herättävät huolta ja vaativat välittömiä panostuksia.

Ruotsinsuomalainen tulevaisuus on samalla myös voimavaroiltaan vahvan ja monivivahteisen Ruotsin tulevaisuus. 20-vuotista taivaltaan juhliava valtuuskunta ei lepää, eikä tule lepäämään laakereillaan. Ruotsi tarvitsee vähemmistöperspektiiviään ja vähemmistö on osa Ruotsia ja sen kulttuuria.

Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta suhtautuu toiveikkaasti vielä suuremman edistysaskeleen ottamiseen vähemmistöpolitiikassa, niin ruotsinsuomalaisten kuin Ruotsinkin parhaaksi.

Ruotsinsuomalaisen valtuuskunnan juhlatäysistunto, Tukholmassa 2020-10-11

Täysistunnon valtuuttama työvaliokunta tehtävänannon mukaisesti,

Heli Lindström, kontakti: helilindstrom56@hotmail.com

Elina Majakari, kontakti: elina@axevalle.fhsk.se

Markus Marttila, kontakti: marttila.markus@gmail.com

Petra Palkio